

Nr 179.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till grunder för tillfällig löneförbättring under ecklesiastikåret 1926—1927 åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster; given Stockholms slott den 25 februari 1926.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Majestäts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför:

Tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat m. fl. prästmän.

Jag anhåller nu att få anmäla frågan om beredande av tillfällig löneförbättring under ecklesiastikåret 1926—1927 åt de präster, som fått sina löneförmåner reglerade i enlighet med 1910 års prästerliga avlöningslagar.

De grundläggande författningsbestämmelserna rörande den till prästerskapet utgående tillfälliga löneförbättringen återfinnas i den efter riksdagens och kyrkomötets hörande utfärdade lagen den 19 november 1920 (nr 842) angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster.

I denna lag stadgas, att till i nyreglerade pastorat anställda kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter ävensom till kontraktsprostar skall jämlikt av Konung, riksdag och kyrkomöte beslutade grunder samt enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser utgå tillfällig löneförbättring för ecklesiastikåret 1920—1921. För tiden efter ecklesiastikåret 1920—1921 skall, där löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare, tillfällig löneförbättring, jämlikt av Konungen och riksdagen beslutade grunder och enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser, utgå till omförmälda präster.

Angående sättet för gäldandet av den till prästerna utgående tillfälliga löneförbättringen föreskrives att dylik löneförbättring åt kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter skall för varje pastorat, såvitt angår dess prästerskap, bestridas, i den mån sådant erfordras, medelst församlingsavgifter och övriga till prästerskapet anslagna avlöningstillgångar på sätt och i den ordning 11 § 1 mom. samt 19 och 20 §§ prästlönereglernas stadga. Har för bestridande av, jämte avlöning, tillfällig löneförbättring åt nu nämnda präster såsom församlingsavgifter inom ett pastorat utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar 6 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet. Tillfällig löneförbättring åt kontraktsprostar gäldas från kyrkofonden.

Med föranledande av stadgandena i ovanberörda lag utfärdades i överensstämmelse med av riksdagen och kyrkomötet godkända grunder för den tillfälliga löneförbättringens utgående under ecklesiastikåret 1920—1921 kungörelse i ämnet, även den dagtecknad den 19 november 1920 (nr 843). I kungörelsen intogos med stöd av bestämmelserna i 12 och 13 §§ prästlönereglernas samt i 6 § 8 mom. kyrkofondslagen föreskrifter dels om tillfällig löneförbättring jämväl åt extra ordinarie prästmän, vilkas arvoden utgå jämlikt 1 § 3 mom. adjunktsavlöningsförordningen (adjunkter i egentlig bemärkelse) eller jämlikt nyssnämnda stadgande i kyrkofondslagen (kontraktsadjunkter m. fl.), vilken löneförbättring utgår ur kyrkofonden, dels och angående viss förhöjning av vikariearvode.

De för ecklesiastikåret 1925—1926 gällande bestämmelserna rörande den tillfälliga löneförbättringens utgående finnas intagna i en den 20 juni 1924 utfärdad kungörelse (nr 311). Enligt denna kungörelse utgår tillfällig löneförbättring till följande prästerliga befattningshavare: 1) kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat; 2) ständiga adjunkter i nyreglerade pastorat; 3) adjunkter i egentlig bemärkelse; 4) stifts- och kontraktsadjunkter m. fl. samt 5) kontraktsprostar.

Löneförbättringen utgår, för ecklesiastikår räknat, till kyrkoherde och komminister med 650 kronor, om den jämlikt 3 och 4 §§ lönereglernas fastställda kontanta lönen (således med bortseende från ålderstillägg, skjutsersättning och hyresersättning) icke uppgår till 4,000 kronor, med 700 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 4,000 kronor men icke till 5,500 kronor, med 750 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 5,500 kronor men icke till 7,000 kronor, samt med 800 kronor, om den kontanta lönen uppgår till eller överstiger 7,000 kronor. Åtnjuter befattningshavare förmån eller inkomst utöver den fastställda lönen, kan löneförbättringen undergå viss minskning. Till ständig adjunkt och adjunkt i egentlig bemärkelse utgår löneförbättringen med 15 procent å adjunktsarvode (såväl grundbelopp som ålderstillägg och förhöjning i arvode på grund av tjänstgöring vid två ordinarie

befattningar), dock högst 300 kronor. För stifts- och kontraktsadjunkt m. fl. utgör löneförbättringen 15 procent å det fastställda arvodet (såväl grundarvode som ålderstillägg), dock högst 470 kronor. Kontraktsprost slutligen äger såsom löneförbättring uppbära ett belopp, motsvarande 25 procent å prostarvode.

Särskilda föreskrifter lämnas rörande löneförbättringens utgående vid för-
ening av tjänster.

Efter denna redogörelse för bestämmelserna rörande den till prästerskapet under innevarande ecklesiastikår utgående tillfälliga löneförbättringen ber jag att få övergå till frågan om löneförbättring för ecklesiastikåret 1926—1927. Beträffande den i det föregående omnämnda förutsättningen för dess utgående, nämligen att löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare för motsvarande tid, vill jag erinra om att Kungl. Maj:t i en förut denna dag avlåten proposition föreslagit riksdagen medgiva, att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1926—1927 utgå till vissa statens befattningshavare.

För ecklesiastikåret 1926—1927 torde tillfällig löneförbättring för ytterligare en grupp präster böra tillkomma nämligen för extra ordinarie präster, som på grund av sjukdom åtnjuta befrielse från förordnande. Genom lag den 21 november 1925 (nr 458), vilken träder i kraft den 1 maj 1926 och avser ändrad lydelse av 12 och 14 §§ i lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 27) om reglering av prästerskapets avlöning, har stadgats, att extra ordinarie präst, som på grund av styrkt sjukdom är urståndsatt att mottaga eller uppehålla förordnande som adjunkt eller vikarie må åtnjuta arvode enligt Konungens bestämmande; och skall sådant arvode utgå från kyrkofonden. Genom kungörelse samma dag, den 21 november 1925, (nr 459), har Kungl. Maj:t utfärdat närmare bestämmelser angående extraordinarie prästmans avlöningsförmåner under tjänstledighet på grund av sjukdom och därvid förordnat, att rörande rekvisition och utbetalning av sjukledighetsarvode skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat om adjunksarvode. På sätt uttalades i det vid proposition nr 211 till 1925 års riksdag i utdrag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 20 mars 1925, bör till sjukledig extraordinarie prästman utgå tillfällig löneförbättring enligt de grunder, som gälla för präster i nyreglerade pastorat. Sådan tillfällig löneförbättring bör följaktligen bestämmas till 15 procent av sjukledighetsarvodet, dock högst 300 kronor, respektive 470 kronor, och bör självfallet gäldas ur kyrkofonden. Rörande tillfällig löneförbättring å sjukledighetsarvode för extra ordinarie präst torde emellertid Kungl. Maj:t vara befogad att förordna utan riksdagens medverkan.

Vad beträffar *grunderna för den tillfälliga löneförbättringens utgående* har prästernas löneförbättring för ecklesiastikåret 1925—1926 avpassats med hänsyn till den löneförbättring, som under motsvarande tidsperiod utgår till statens befattningshavare. I nyssnämnda proposition föreslås, att den stats-

tjänstemännen under budgetåret 1926—1927 tillkommande tillfälliga löneförbättringen skall för därav berörda befattningshavare utgå efter samma grunder som under budgetåret 1925—1926. Någon anledning förefinnes därför icke att för prästernas del för ecklesiastikåret 1926—1927 ifrågasätta några ändringar i de grunder för löneförbättringens utgående, som för närvarande gälla.

I fråga om *kostnaden för den tillfälliga löneförbättringen*, vilken kostnad, enligt vad av det redan sagda framgår, i vissa fall fördelas mellan pastoraten och kyrkofonden under det densamma i andra fall utgår allenast av nämnda fond, har — med ledning av en av kyrkofondskommittén verkställd undersökning och kalkyl rörande ifrågavarande kostnad för ecklesiastikåret 1923—1924 och densammans fördelning, vars resultat finnes intaget i det vid Kungl. Maj:ts proposition den 16 mars 1923, nr 178, i utdrag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag — inom ecklesiastikdepartementet verkställt beräkning i nämnda avseenden i vad rör ecklesiastikåret 1926—1927. Resultatet av denna beräkning framgår av nedan intagna tablå.

	Totalbelopp	Av totalbeloppet bestrides av	
		pastoraten	kyrkofonden
	Kronor	Kronor	Kronor
Kyrkoherdar, komministrar, ständiga adjunkter	1,515,000	700,000	815,000
Adjunkter i egentlig bemärkelse	40,000	—	40,000
Kontraktadjunkter m. fl.	5,000	—	5,000
Kontraktsprostar	16,000	—	16,000
Sjuklediga e. o. präster	1,200	—	1,200
Summa	1,577,200	700,000	877,200

Såsom synes av tablån uppgår totalkostnaden till 1,577,200 kronor, av vilket belopp 877,200 kronor kunna beräknas komma att belasta kyrkofonden.

Rörande *kyrkofondens förmåga att bära de fonden åliggande utgifterna för den tillfälliga löneförbättringen* har kyrkofondskommittén utförligt yttrat sig i sitt den 17 november 1919 avgivna betänkande VI angående tillfällig löneförbättring åt här förevarande prästmän. Till detta kommitténs yttrande, vilket finnes i huvudsakliga delar intaget i det vid propositionen nr 336 till 1920 års riksdag fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden, sid. 31—34, ber jag få hänvisa. Det torde vara tillräckligt att allenast erinra därom, att på grund av löneförbättringens karaktär förutsattes, att densamma skulle utgå före dyrtidstillägget, d. v. s. att dyrtidstilläggets storlek finge lämpas efter fondens förmåga att jämte fastställda löner och tillfällig löneförbättring ävensom fonden eljest åliggande utgifter bestrida jämväl dyrtidstillägget.

Enligt å statskontorets fondbyrå verkställda approximativa beräkningar uppgick kyrkofondens behållning den 31 december 1924 till omkring 29,300,000 kronor. Fondens fordran hos domänstyrelsen kunde samma dag uppskattas till cirka 5,500,000 kronor. Tillsammans utgöra nämnda två belopp 34,800,000 kronor. Den 31 december 1925 hade enligt å fondbyrån verkställda beräkningar fondens behållning ökats till omkring 30,256,000 kronor. Fordringarna hos domänstyrelsen kunde då approximativt beräknas till 6,400,000 kronor.

I förevarande sammanhang torde det vara riktigast att icke räkna med de hos domänstyrelsen innestående medlen, enär 1910 års ecklesiastika lagstiftning med begreppet kyrkofonden betecknar endast de medel, som befinna sig under statskontorets förvaltning. Kyrkofondens inkomster under år 1925 kunna alltså anses hava överstigit dess utgifter — dyrtidstillägget inberäknat — för samma tid med 956,000 kronor.

Någon anledning till tveksamhet förefinnes alltså icke rörande kyrkofondens förmåga att bära den på fonden belöpande andelen av kostnaden för ifrågavarande löneförbättrings utgående under ecklesiastikåret 1926—1927.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 19 november 1920 (nr 842) angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, må under ecklesiastikåret 1926—1927 utgå tillfällig löneförbättring efter de allmänna grunder, som av mig i det föregående angivits.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, gilla ävensom förordna, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

H. B. Hammar.